

Hälsoval primärvård Västerbotten

Ersättningsmodell 2027

Innehåll

1. ERSÄTTNINGSMODELL HÄLSOVAL 2027	4
1.1 Fast ersättning	4
Kapitering riskjusterad för ålder och kön	4
1.1.1 Socioekonomisk ersättning, CNI	5
1.1.2 Ersättning för primärvårdsläkemedel	5
1.1.3 Ersättning för förebyggande och hälsofrämjande insatser	6
1.1.4 Ersättning för glesbygd	6
1.1.5 Ersättning för filialverksamhet	6
1.2 Rörlig ersättning	7
1.2.1 Patientavgifter och ersättning	7
1.2.2 Särskild besöksersättning	7
1.2.3 Ersättning för särskilt kvalitetsarbete	8
1.3 Övriga ersättningar	8
1.3.1 Ersättning för läkarmedverkan i kommunernas hälso- och sjukvård	8
1.3.2 Ersättning för Psykiatrisköterska/samordningssköterska Psykisk funktionsnedsättning	8
1.3.3 Ersättning för listade som är folkbokförda i annat län/region	8
1.3.4 Ersättning för asylsökande, anhörigmigranter, kvotflyktingar	8
1.3.5 Utländska patienter	9
1.3.6 Ersättning för personer med skyddad identitet m.m.	9
1.3.7 Ersättning för hälsoundersökning och återkoppling av socialtjänstplacerade barn och ungdomar till kommunens Socialtjänst	9
1.3.8 Ersättning vid deltagande i övergripande utvecklingsarbete	9
1.3.9 Ersättning vid deltagande inom AKO-grupp	9
1.3.10 Ersättning för rehabiliteringskoordinator	9
1.4 Språktolk, teckenspråkstolk och vuxendövtolk	10
1.5 Momskompensation	10
1.6 Avgifter och avdrag	10
1.6.1 Avgift för besök vid annan hälsocentral, primärvårdsjour eller vårdgivare med ersättningsetablering	10
1.6.2 Avdrag för utebliven redovisning av begärda uppgifter	10
1.7 Utbetalning av ersättning	10
1.7.1 Utbetalning av fast ersättning	10
1.7.2 Ersättning och debitering av primärvårdsläkemedel	11
1.7.3 Reglering av besöksersättningar för privata utförare	11

1.7.4	Utbetalning av övrig rörlig ersättning.....	11
1.8	Debitering av kostnader	11
1.8.1	Primärvårdsbesök vid annan vårdenheter.....	11
1.8.2	Undersökningar Bild och funktionsmedicin	11
1.8.3	Laboratoriemedicinska analyser.....	11
1.8.4	IT tjänster, medicinsk teknik och telefoni.....	11
1.8.5	Prisjustering.....	11

1. ERSÄTTNINGSMODELL HÄLSOVAL 2027

Ersättningsmodellen för primärvården i Hälsovalet består av en fast ersättning baserad på listade invånare och en rörlig del. Den fasta ersättningen utgör cirka 96 procent av den totala ersättningen.

1.1 Fast ersättning

Fast ersättning per individ, kapitationsersättning, utgår till den hälsocentral där den enskilde är listad. Ersättning för personer som valt att lista sig på hälsocentralen men är folkbokförda i annat län/region omfattas inte av kapitationsersättning utan ersätts på annat sätt vilket framgår i avsnitt 1.3.2.

Kapitering riskjusterad för ålder och kön

Huvuddelen av den fasta ersättningen utgörs av kapitering. Utifrån att vårdbehov skiljer sig mellan olika grupper i befolkningen är kapiteringen riskjusterad utifrån ålder och kön.

Kapiteringen täcker kostnader för så kallade överförda kostnader. I överförda kostnader ingår:

- Kostnad för laboratorieprover och röntgenundersökningar för hälsocentralens listade patienter i samband med primärvårdsbesök på den egna hälsocentralen, annan hälsocentral, primärvårdsjour samt primärvårdsbesök på akutmottagning.
- Hjälpmedel, medicinsk teknik, informatik och tele.
- Lokalkostnader (hyra inklusive fastighetsunderhåll, städ m.m.).
- Övrigt inom allmän service som verksamhetsservice, upphandling, transport m.m.
- Administrationskostnad.

Den riskjusterade kapiteringen är viktad utifrån ålder och kön enligt tabellen nedan. Fördelning per viktad poäng är 3 943 kronor.

Ålder/kön	Viktad poäng	Ersättning per individ i kr
0–6 K	1,17	4 614
0–6 M	1,18	4 653
7–19 K	0,51	2 011
7–19 M	0,38	1 498
20–49 K	1,07	4 219
20–49 M	0,50	1 972
50–64 K	1,30	5 126
50–64 M	0,89	3 510
65–79 K	1,54	6 073
65–79 M	1,35	5 323
80-K	2,08	8 202
80-M	2,12	8 360

1.1.1 Socioekonomisk ersättning, CNI

CNI, Care need index, är ett sätt att mäta vårdbehovet bland befolkningen genom att beskriva risken för att utveckla ohälsa baserad på socioekonomiska faktorer. CNI-data levereras av Statistiska centralbyrån som tar fram ett sammanvägt CNI-värde för respektive hälsocentrals listade befolkning. De variabler som bygger upp CNI-värdet är:

- Ålder över 65 år och ensamboende
- Utlandsfödd (Syd- och Östeuropa (ej EU), Asien, Afrika och Sydamerika)
- Arbetslös eller i åtgärd 16-64 år
- Ensamboende förälder med barn 17 år eller yngre
- Person 1 år eller äldre som flyttat in i området
- Lågutbildad 25-64 år
- Ålder yngre än 5 år

Genomsnitt för CNI-ersättning är 400 kronor per individ.

1.1.2 Ersättning för primärvårdsläkemedel

Hälsocentralen har kostnadsansvar för de läkemedel som tillhör gruppen primärvårdsläkemedel och läkemedelsnära produkter som förskrivs till sina listade patienter, oavsett förskrivare, samt för läkemedel som beställs till hälsocentralens läkemedelsförråd.

Aktuell förteckning över klinikläkemedel återfinns i IT-systemet Diver.

Hälsocentralen kompenseras för kostnadsansvaret genom läkemedelsersättning som baseras på antal listade uppdelat på ålder och kön. Viktningen för primärvårdsläkemedel baseras på att det finns variationer i den förväntade konsumtionen av läkemedel mellan olika åldrar och mellan män och kvinnor. Den viktade läkemedelsersättningen beräknas utifrån genomsnittlig förbrukning i länet.

Ersättning per läkemedelspoäng är 1 146 kronor.

Ålder/kön	Läkemedelspoäng	Ersättning per listad individ i kr
0–6 K	0,33	378
0–6 M	0,37	424
7–19 K	0,41	470
7–19 M	0,31	355
20–49 K	0,41	470
20–49 M	0,23	263
50–64 K	1,27	1 455
50–64 M	1,09	1 249
65–79 K	2,08	2 383
65–79 M	2,40	2 749
80- K	3,66	4 193
80- M	3,83	4 387

1.1.3 Ersättning för förebyggande och hälsofrämjande insatser

En central del i primärvårdsuppdraget avser förebyggande och hälsofrämjande insatser, exempelvis tobaksavvänjning och Fysisk aktivitet på recept (FaR). Ersättning utgår med 15 kronor per listad individ och år för systematiskt arbete med förebyggande och hälsofrämjande insatser i enlighet med uppdraget.

1.1.4 Ersättning för glesbygd

Hälsocentralens geografiska belägenhet och befolkningsunderlag används som utgångspunkt för glesbygdersättning som består av två delar, hälsocentralens avstånd till närmaste sjukhus och hälsocentralens litenhet.

1.1.4.1 Ersättning för avstånd till sjukhus

Ersättning baserad på avstånd till sjukhus syftar till att kompensera att en hälsocentral som är belägen långt från ett sjukhus tillgodoser en högre andel av sjukvårdsbehovet hos den listade befolkningen jämfört med en hälsocentral som ligger nära ett sjukhus.

Ersättningen utbetalas till hälsocentraler som är belägna minst 30 km från närmsta sjukhus och ökar proportionellt enligt följande avståndsklasser med procentpåslag på åldersviktad kapitering.

<i>Hälsocentralens avstånd till närmaste sjukhus</i>	<i>Procentpåslag på åldersviktad kapitering</i>
0 - 29 km	0 %
30 - 70 km	14 %
71 - 100 km	34 %
101 - 200 km	47 %
>201 km	90 %

1.1.4.2 Ersättning för småskalighet

Befolkningsunderlaget har direkt påverkan på hälsocentralens möjlighet att öka antal listade. Det medför att en hälsocentral som är belägen i geografiskt område med litet befolkningsunderlag inte ges samma ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten jämfört med hälsocentraler belägna i geografiska områden med ett stort befolkningsunderlag.

Ersättning för litenhet utgår med 725 000 kronor till en hälsocentral/sjukstuga som har ett geografiskt närområde med en befolkningstäthet som är högst 2 innevånare per kvadratkilometer och befolkas av högst 3000 folkbokförda innevånare.

Under verksamhetsåret 2027 beräknas verksamma hälsocentralerna/sjukstugorna på följande orter uppfylla kriterier för litenhet:

Bjurholm, Dorotea, Lövånger, Sorsele, Tärnaby och Åsele. Efter övertagande av Jörns upptagningsområde utgår ersättning för litenhet till Bolidens hälsocentral.

1.1.5 Ersättning för filialverksamhet

I syfte att underlätta drift av filialverksamheter som en del av utvecklingen mot nära vård, ersätts filialverksamheter med 120 000 kr per år. Ersättningen förutsätter att kraven för filialverksamhet är uppfyllda och godkända av beställaren. Om en filialverksamhet startar eller avvecklas under pågående verksamhetsår justeras ersättningen baserat på antal hela månader verksamheten haft öppet.

1.2 Rörlig ersättning

Rörlig ersättning omfattar vissa patientavgifter, särskild besöksersättning samt ersättning för kvalitetsarbete.

1.2.1 Patientavgifter och ersättning

Hälsocentralen ska ta betalt patientavgifter i enlighet med Region Västerbottens regelverk för patientavgifter och gällande anvisningar för kassaregistrering. Vilka patientavgifter som ska gälla beslutas av regionfullmäktige.

Hälsocentraler behåller erlagd patientavgift för följande besökstyper;

- Vaccinationer
- Utomlänsbesök
- Besök av patient från annan hälsocentral i länet
- Icke-subventionerade intyg
- Patientavgift vid Västerbotten Hälsoundersökningar (VHU).
- Besök vid vaccinering av riskgrupper, där regionen beslutat om avgiftsfrihet för patienten, ersätts med 300 kr av beställaren.

Övriga patientavgifter återtas till regionen som delfinansiering av hälsovalets ersättningsmodell och högre nivå på fast ersättning.

1.2.2 Särskild besöksersättning

För vissa typer besök och aktiviteter utbetalas särskild ersättning enligt nedanstående förteckning. Utbetalning av ersättning förutsätter att registrering sker enligt anvisning i Kassahandboken.

<i>Särskild besöksersättning</i>	<i>Ersättning</i>
Västerbottens hälsoundersökning, VHU, för åldersgrupperna 40, 50, 60 år. Ersättningen sker i två steg, provtagning och hälsosamtal.	1100 kr
Hembesök av legitimerad personal som innebär ett personligt möte mellan patient och vårdpersonal i patientens ordinära boende.	300 kr
Hembesök av läkare som innebär ett personligt möte mellan patient och läkare i patientens ordinära boende.	500 kr
Besök på hälsocentralen av patient som är listad vid annan hälsocentral och folkbokförd i länet.	300 kr
Besök för laboratorieprovtagning som beställts av annan klinik utanför hälsovalet.	100 kr

1.2.3 Ersättning för särskilt kvalitetsarbete

Ersättning för arbete med minskad antibiotikaförskrivning baseras på åldersviktad poäng hos den enskilda hälsocentralens listade befolkning och utgår med fast antal kronor.

Minska antibiotikaförskrivning i primärvården. Mål: Högst 250 recept per 1 000 invånare.	<i>Ersättning per åldersviktad poäng</i>
Upprätta en rapport under året som följer anvisad tidplan och mall.	10 kr

Ersättning för hälsocentralens arbete för att främja tidig upptäckt och öka tillgänglighet till vård av psykisk ohälsa hos barn och ungdomar, utgår ersättning med 10 kr per listad i åldersgruppen 0–19 år.

Tidig upptäckt och öka tillgänglighet till vård av psykisk ohälsa hos barn och ungdomar. Mål: Hälsocentralen bedriver ett strukturerat arbete för att tillgodose målgruppens behov.	<i>Ersättning per barn i åldersgruppen 0–19 år</i>
En upprättad rapport enligt anvisning som beskriver hälsocentralens arbete inom området.	10 kr per listad i åldersgruppen

1.3 Övriga ersättningar

1.3.1 Ersättning för läkarmedverkan i kommunernas hälso- och sjukvård

Hälsocentralerna får ersättning för läkarmedverkan i särskilda boenden för äldre, kommunernas korttidsvistelse enligt SoL, samt särskilt boende enligt LSS eller SoL för funktionshindrade personer i gruppboende.

Ersättning per nyttjad boendeplats är 4500 kr.

1.3.2 Ersättning för Psykiatrisköterska/samordningssköterska Psykisk funktionsnedsättning

Ersättning om 10 592 778 kr fördelas utifrån andelen patienter per hälsocentral med vissa diagnoser vårdade inom vuxenpsykiatri.

1.3.3 Ersättning för listade som är folkbokförda i annat län/region

Listade personer som är folkbokförda i annan region är exkluderade från kapiteringsersättning, läkemedlersersättning, CNI-ersättning. Ersättning utgår i stället per mottagningsbesök och omfattar erlagd patientavgift samt besöksersättning enligt regionprislistan.

1.3.4 Ersättning för asylsökande, anhörigmigranter, kvotflyktingar

Migrationsverket tilldelar regionerna åldersdifferentierad ersättning enligt fastställd schablon för asylsökandes behov av hälso- och sjukvård. Hälsocentralen får ersättning enligt regionprislistan för besök som asylsökande gör på hälsocentralen.

Hälsocentralen får särskild ersättning per utförd hälsoundersökning av asylsökande, anhörigmigranter och kvotflyktingar med fastställt belopp från Migrationsverket. Ersättning utgår en gång per hälsoundersökning och person.

1.3.5 Utländska patienter

Patienter som har ett intyg betalar enbart patientavgift och övrig ersättning söks av Försäkringskassan. Har patienten inte intyg betalar patienten hela vårdkostnaden.

1.3.6 Ersättning för personer med skyddad identitet m.m.

Personer med skyddade personuppgifter kan inte listas vid en hälsocentral. Besök som görs av personer med skyddade personuppgifter, gömda flyktingbarn och papperslösa barn ersätts enligt regionprislistan.

1.3.7 Ersättning för hälsoundersökning och återkoppling av socialtjänstplacerade barn och ungdomar till kommunens Socialtjänst

Regionen har en skyldighet att erbjuda hälsoundersökning av barn och unga inför placering socialtjänstplacerats för vård utanför det egna hemmet. Hälsoundersökningen sker på initiativ av kommunens socialtjänst. Resultaten av hälsoundersökningen ska återkopplas kostnadsfritt till kommunens socialtjänst. Hälsocentralen kompenseras per hälsoundersökning motsvarande regionprislista för läkarbesök i primärvård.

För mer information se länk [Konsultation och hälsoundersökningar på begäran av socialtjänsten](#)

1.3.8 Ersättning vid deltagande i övergripande utvecklingsarbete

Hälsocentralen kan erhålla ersättning när anställd utses att delta i utvecklingsarbete med syfte att förbättra och utveckla hälso- och sjukvården inom primärvård. Ersättning utgår 500 kronor per timme för all personal utom för specialistläkare som ersätts med 800 kronor per timme, till den hälsocentral där deltagaren är anställd. Följande kriterier ska vara uppfyllda för att ersättning ska utgå:

- Utsedd deltagare ska inneha eget patientansvar.
- Utvecklingsarbetet ska gälla samtliga hälsocentraler, dvs. producentneutral utveckling eller beställarkrav.
- Utvecklingsarbetet ska vara kopplat till primärvårdsuppdraget inom Hälsoval.
- Uppdraget ska i förväg vara förankrat med beställarchef, som beslutar om det uppfyller krav för ersättningsansökan

Ansökan om ersättning enligt särskild mall ska lämnas till Beställarenheten. Till ansökan ska uppdragsbeskrivning bifogas. Ersättning utbetalas efter beslut av Beställaren som baserar beslutet på utvecklingsområden som Regionen prioriterat. För godkänt projekt ersätts även eventuella resekostnader inom länet för projektdeltagare. Ersättning utgår inte för utvecklingsarbete som finansieras av statsbidrag eller riktade statliga stimulansmedel.

1.3.9 Ersättning vid deltagande inom AKO-grupp

Allmänläkarkonsulter, AKO, är ett arbetssätt för att förbättra och främja sjukvårdssamarbetet inom primärvården samt mellan primärvården och sjukhusvården. AKO-gruppen utformar riktlinjer och rutiner avseende utredningar och behandlingar som utförs i primärvården. Särskild ersättning utgår till den Hälsocentral där allmänläkarkonsulten är anställd.

1.3.10 Ersättning för rehabiliteringskoordinator

Ersättning för rehabiliteringskoordinatorer med uppdrag att samordna insatser inom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen ges till hälsocentralerna. Ersättningen fördelas till alla hälsocentraler med 100 000 kr per hälsocentral.

1.4 Språktolk, teckenspråkstolk och vuxendövtolk

Vårdgivaren ska tillhandahålla tolk till patient som inte förstår eller kan uttrycka sig på svenska språket samt teckenspråkstolkar och vuxendövtolkar till döva, dövblinda och hörselskadade patienter. Region Västerbotten ansvarar för kostnader som uppstår då språktolk anlitas av leverantör som Regionen anvisar och då teckenspråkstolk eller vuxendövtolk anlitas av Tolkcentralen i Umeå. Hälsocentralen får själv stå för kostnaden när tolk anlitas av annan leverantör än den som Regionen anvisat.

1.5 Momskompensation

Privata vårdgivare får momskompensation med 3 %. För att uppnå konkurrensneutralitet läggs momskompensationen på ersättning för åldersviktad kapitering, glesbygdsersättning samt socioekonomisk ersättning.

1.6 Avgifter och avdrag

- 1.6.1 Avgift för besök vid annan hälsocentral, primärvårdsjour eller vårdgivare med ersättningsetablering
Hälsocentralen får betala en avgift för primärvårdsbesök som egna listade, folkbokförda i länet, gör vid annan hälsocentral, primärvårdsjour eller vårdgivare med ersättningsetablering inom länet.

Besök	Avgift
Fysiskt besök som egen listad gör på annan hälsocentral i Region Västerbotten.	300 kr
Primärvårdsbesök på akutmottagning eller hos primärvårdsjour utanför hälsocentralens ordinarie öppettider.	500 kr
Besök hos allmänläkare med ersättningsetablering enl. LOL	300 kr
Besök hos sjukgymnast/fysioterapeut med ersättningsetablering enl. LOF	300 kr
Besök för provtagning vid laboratoriemedicin eller annan hälsocentral i Region Västerbotten där den egna hälsocentralen är beställare.	300 kr

- 1.6.2 Avdrag för utebliven redovisning av begärda uppgifter

Om Hälsocentralen inte lämnar uppgifter eller rapporter begärd handling till Region Västerbotten inom utsatt tid och underlåter att inkomma med begärt material efter skriftlig påminnelse har Regionen rätt att göra avdrag på ersättningen med 5 000 kronor/vecka för varje utebliven redovisning, upp till maximalt 50 000 kronor.

1.7 Utbetalning av ersättning

- 1.7.1 Utbetalning av fast ersättning

Ersättning för januari består av två delar. Den första delen bygger på listning dag för dag perioden 1–10 januari. Den andra delen är en preliminär ersättning som är samma som den ersättning som erhöles för listade under 1–10 januari. Ersättningen utbetalas den 20 januari eller näst påföljande vardag. Därefter läses listningen av dag för dag för perioden den 11 januari-10 februari, 11 februari – 10 mars osv. och utbetalas den 20:e eller näst påföljande vardag varje månad.

I slutet av året regleras den preliminära ersättning som erhöles i januari mot ersättningen för listade perioden 11–31 december. Eventuell reglering sker senast den 20 januari eller näst påföljande vardag.

1.7.2 Ersättning och debitering av primärvårdsläkemedel

Fast kapiteringsersättning för läkemedel utbetalas per månad i efterhand.

Kostnaden för de primärvårdsvårdsläkemedel som förskrivits till hälsocentralens listade debiteras per månad i efterhand.

1.7.3 Reglering av besöksersättningar för privata utförare

Besöksersättning avläses för hela månaden och betalas ut den 20:e eller näst påföljande vardag varje månad i efterskott.

1.7.4 Utbetalning av övrig rörlig ersättning

Ersättning som avser antibiotikarapportering utbetalas före sista december innevarande år, förutsatt att inrapportering sker senast angivet inlämningsdatum.

Ersättning som avser rapportering av arbete med psykisk ohälsa hos barn och ungdomar utbetalas före sista december innevarande år, förutsatt att inrapportering sker senast angivet inlämningsdatum.

1.8 Debitering av kostnader

1.8.1 Primärvårdsbesök vid annan vårdenhet

Primärvårdsbesök vid annan vårdenhet avläses den första vardagen varje månad och debiteras månadsvis i efterhand.

1.8.2 Undersökningar Bild och funktionsmedicin

Hälsocentralen debiteras för Bild och funktionsmedicin som beställs och genomförs av Region Västerbotten för egna listade patienter i samband med primärvårdsbesök på den egna hälsocentralen, annan hälsocentral, primärvårdsjour samt primärvårdsbesök på akutmottagning. Kostnader för Bild och funktionsmedicin debiteras per månad i efterhand enligt gällande prislista.

1.8.3 Laboratoriemedicinska analyser

Hälsocentralen debiteras för alla laboratorieanalyser inom klinisk kemi, bakteriologi, immunologi, virologi och patologi som ordinerats egna listade patienter i samband med primärvårdsbesök på den egna hälsocentralen, annan hälsocentral, primärvårdsjour samt primärvårdsbesök på akutmottagning. Kostnader för laboratoriemedicin debiteras per månad i efterhand enligt gällande prislista. Hälsocentralen debiteras inte för analys av prov som tas vid gynekologisk cellprovskontroll, eller för prover till Blodcentral, Gen Lab, Gen kromatografi, Fys Lab, Neurofyslab, Vårdhygien, Bårhus, eller Biobanken.

1.8.4 IT tjänster, medicinsk teknik och telefoni

Kostnader för IT tjänster, datorer och telefonanslutning debiteras månadsvis baserat på listning, obligatorisk medicinteknisk utrustning debiteras per månad i efterhand enligt gällande prislista.

1.8.5 Prisjustering

Prisjustering avseende kostnader sker årligen.